

skolen udspringer af. I 11 ud af 23 skolars bestyrelser udgøres flertallet af personer, der samtidig er medlem af bestyrelsen for det oplysningsforbund, skolen udspringer af. På seks skoler er bestyrelsen identisk med bestyrelsen for det oplysningsforbund, skolen udspringer af.

Undersøgelsen af de 23 daghøjskoler beskriver arten af samarbejdsaftaler og lejekontrakter mellem daghøjskoler og oplysningsforbund. Undersøgelsen viser, at der i mange tilfælde finder betydelige økonomiske transaktioner sted mellem skoler og oplysningsforbund, hvor der samtidig er personsammenfald i bestyrelserne. I flere tilfælde er der tale om så omfattende aftaler, at der kan stilles spørgsmål ved daghøjskolernes reelle selvstændighed. Endelig viser undersøgelsen, at aftalerne ofte er udformet, så det kan være vanskeligt at gennemskue omfanget af skolernes forpligtelser, og om aftalerne er økonomisk fordelagtige for skolerne. De 23 skoler er udvalgt således, at stikprøven er nogenlunde repræsentativ m.h.t. skolens tilknytning til oplysningsforbund, forenings- tilknytning og skolestørrelse m.v.

De 23 skoler har alle på et tidspunkt haft mellemværende med oplysningsforbund, foreninger m.v. - enten i form af administrationsaftaler, lejeaftaler, samhandel eller mellemregninger. De indgåede aftaler er meget forskellige m.h.t. omfang og specifikation. Administrationsaftaler kan således omfatte en lang række nøje specificerede administrative ydelser til én samlet pris, mens andre er forholdsvis uspecificerede, ligesom administrationsaftaler også i nogle tilfælde kan omfatte leje af lokaler og udgifter vedrørende fælles administrativt personale. Der afregnes efter fire grundlæggende principper: Som en procentandel af skolens omsætning, fast pris pr. undervisningslektion, fast pris samt grundbeløb plus et variabelt beløb. Når skolen betaler et administrationsbidrag beregnet som en procentandel af omsætningen, stiger udgifterne proportionelt med antallet af årselever. Flere skoler betaler ca. 12 pct. af skolens omsætning til det oplysningsforbund, skolen udspringer af, som administrationsbidrag. Ved afregning efter fast pris pr. undervisningslektion afhænger skolens administrationsudgifter af den gennemsnitlige holdstørrelse. Ifølge aftaler med en fast pris er udgiften uafhængig af årselevtallet. Endelig er der administrationsaftaler, hvor skolen til oplysningsforbundet betaler et fast grundbeløb og et variabelt beløb, der afhænger af skolens omsætning.

Lejeaftalerne kan opdeles efter tre afregningsprincipper. Lektions-aftaler, booking-aftaler og mix-afta-

ler. Ved lektions-aftaler råder skolerne over bestemte lokaler, og der afregnes med en fast pris pr. undervisningslektion. Ved booking-aftaler råder skolen som hovedregel ikke over egne lokaler, men booker dem hos et oplysningsforbund og afregner i forhold til antallet af timer. Ved mix-aftaler er leje af lokaler omfattet af en fællesaftale - typisk en samarbejdsaftale - der også omfatter køb af andre ydelser. Daghøjskolerne indgår ofte i et bygningsfællesskab med det oplysningsforbund eller den forening, som daghøjskolen udspringer af. Dette kan også være med til at udviske grænserne mellem skolen og det oplysningsforbund, forening m.v., som skolerne er tilknyttet, specielt hvis skolens administrative funktioner samtidig varetages af oplysningsforbundet eller foreningen i samme lokaler. Det er generelt betænkeligt, at skolerne i flere tilfælde betaler leje på grundlag af skønsmæssige fordelingsnøgler eller slet ikke råder over egne undervisningslokaler, men løbende må booke lokaler hos et oplysningsforbund, som man derved bliver meget økonomisk afhængigt af.

De indgåede aftaler er i mange tilfælde så komplekse og uigennemskuelige, at det må være svært for skolen at afgøre, om den betaler den reelle pris for de aftalte ydelser, eller om ydelserne i alle tilfælde er nødvendige for skolen (fx forskellige former for konsulentbistand, ledelsesbistand, pædagogisk support m.v.). Mange indgåede aftaler og enkeltdispositioner tyder på, at skolerne ikke altid ensidigt varetager egne interesser, men at hensynet til den samlede organisation i mange tilfælde tillægges afgørende betydning eller i hvert fald prioriteres meget højt. Hermed er der en nærliggende risiko for, at statstilskuddet ikke, som forudsat i lovgivningen, alene anvendes til daghøjskoleformål.

Alt i alt indebærer de forhold, der er beskrevet i undersøgelsen, en risiko for, at de offentlige tilskud til daghøjskolerne anvendes til uvedkommende formål.

Undersøgelsens konklusioner er blevet drøftet mellem ministeren og daghøjskoleorganisationerne. Organisationerne fandt ikke undersøgelsen graverende ud fra en generel betragtning, og de ønskede i stedet for skærpede habilitetskrav indført tydelige krav til samarbejdsaftaler m.v. samt øgede kontrolforanstaltninger fra Undervisningsministeriets side. Organisationerne lagde vægt på at bevare den tætte tilknytning mellem oplysningsforbund og daghøjskoler også på ledelsesniveauet.

Efter undervisningsministerens opfattelse har organisationernes vurdering af undersøgelsen ikke kunnet ændre på undersøgelsens konklusioner.